

Rapport om det brottsförebyggande arbetet i Vänersborgs kommun under 2023

Sammanfattning av rapporten

För att säkerställa att kommunerna arbetar på ett effektivt och kunskapsbaserat sätt har regeringen föreslagit att kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete regleras i lag. Den nya lagen trädde i kraft den 1 juli 2023. Kommunstyrelsen, eller den nämnd som kommunfullmäktige beslutar, ansvarar för ledningen av kommunens brottsförebyggande arbete och för att kontinuerligt rapportera om det brottsförebyggande arbetet till kommunfullmäktige.

Denna rapport beskriver 2023 års arbete med medborgarlöfte Torpaområdet samt övriga brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser inom kommunen.

Per Edensvärd

Säkerhetssamordnare

Innehållsförteckning

1	UPPDRAG	4
1.1	UPPDRAGSBESKRIVNING	4
1.2	MÅL OCH SYFTE	4
1.3	BERÖRDA PARTER/AKTÖRER	4
1.4	AVGRÄNSNING.....	4
1.5	METOD	5
2	RESULTAT OCH SLUTSATSER	5
2.1	MEDBORGARLÖFTET TORPA BOSTADSOMRÅDE.....	5
2.2	ÖVRIGA BROTTSFÖREBYGGANDE SAMT TRYGGHETSSKAPANDE ÅTGÄRDER.....	7
3	TRYGGHETSUNDERSÖKNING 2023	8
4	GENERELLA STATS BIDRAG FÖR DET BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE 2023	9

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

Vänersborgs kommuns lokalt brottsförebyggande rådets uppdrag är att verka för att öka invånarnas trygghet och att minska brottslighet i samhället. Det arbetet ska vara en del av kommunens inriktningsmål (MRP 2023–2025). Utifrån ett kunskapsbaserat underlag tar lokalt brottsförebyggande rådet ställning till behov av brottsförebyggande åtgärder och tar också ett visst ansvar för samordningen av det brottsförebyggande och det trygghetsskapande arbetet för invånarna i Vänersborgs kommun, tillsammans med polisen.

1.2 Mål och syfte för lokalt BRÅ

Det lokalt brottsförebyggande rådet ska driva långsiktiga strategiska frågor samt vara genomförandeansvarig av det kommunen och polisen överenskomna medborgarlöftet. Det strategiska rådet (styrgrupp lokalt BRÅ) ska verka för att skriftliga överenskommelser om samverkan ingås mellan kommun och polis eller andra relevanta aktörer. Rådet ska ta fram en lägesbild över brottsligheten samt den upplevda otryggheten inom kommunens geografiska område. Rådet ska besluta om åtgärdsplan avseende åtgärder för att förebygga och minska brott och otrygghet. Minst vartannat år ska den kommunala lägesbilden uppdateras, följa upp åtgärdsplanen samt att redovisa det brottsförebyggande arbetet till kommunfullmäktige.

Under 2024 kommer en ny kommunal lägesbild att skapas vilken ska stödja framtagandet av ett nytt medborgarlöfte för 2025–2026 med tillhörande åtgärdsplan.

1.3 Berörda parter/aktörer

Det lokalt brottsförebyggande rådet är ett särskilt forum där kommun och polis och relevanta aktörer ska ingå. Rådet leds av kommunen.

Rådet består av:

- Representant från styrande konstellation samt opposition från Kommunstyrelsen:
 - o Kommunstyrelsens ordförande är rådets ordförande.
 - o Kommunfullmäktige representerar oppositionen.
- Säkerhetssamordnare (tillika utredningsstöd/sekreterare).
- Kommundirektör.
- Samtliga förvaltningschefer (eller den tjänsteperson dessa sätter i sitt ställe).
- Representant från polismyndigheten.

Tjänstepersoner och organisationer med kunskap som bedöms vara viktig för rådet kan bjudas in till sammanträdena.

1.4 Avgränsning

Kommunens arbete med brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder utförs av alla förvaltningar i vardagen. I denna rapport kan inte alla insatserna redovisas utifrån att det som utförs i vårt kommunala uppdrag många gånger kan anses vara en brottsförebyggande åtgärd. Avgränsning är utifrån uppdraget i medborgarlöftet och de insatser som skapas i samverkan genom lokalt BRÅ.

Vänersborgs kommun

1.5 Organisation och metod

Organisation för lokalt BRÅ samt lokal samverkan bygger på metodik från nationella BRÅ. Metod för det brottsförebyggande arbetssättet utgår från ett evidensbaserat tankesätt. Flera olika modeller används för ett arbete med analys av ett problemområde. Olika organisationer har olika metoder.

Analysmetoder som används är bland annat SARA modellen (polismyndigheten) och metoder från nationella BRÅ. Syftet är att gemensamt förstå varför ett problem uppstår och analysera vilka tänkbara faktorer som kan leda till att ett brott sker på en viss tid och vid en viss plats.

En orsaksanalys undersöker ett sammanhang som leder till brottslighet eller otrygghet. En gemensam samsyn för en åtgärd är att arbeta utifrån synsättet brotstriangeln. Den beskriver tre förutsättningar för att brott kan begås. Åtgärden ska kunna eliminera en eller flera delar av de tre förutsättningarna för att brott kan begås.

Kommunens ansvarsområde i orsaksanalysen är att sammanföra en gemensam lägesbild i en samverkansorganisation (lokalt BRÅ) där problem samt åtgärder kan identifieras och prioriteras.

2 Resultat och slutsatser

2.1 Medborgarlöftet Torpa bostadsområde

Medborgarlöftet Torpa som innefattar bostadsområdet Kastanjevägen samt Flanaden har pågått under 2023 samt fortsätter under 2024 enligt överenskommelsen. Åtgärdsplanen har sin grund i det analysarbete som föregick medborgarlöftet.

Arbetet utgår från 5 behovsområden: barn och unga, föräldrarollen, hemmet, den fysiska miljön samt kriminalitet. Utifrån problemanalysen som genomförts tillsammans med invånarna på Torpaområdet har kommunen fokuserat på nedan problemområde:

Åtgärd	Åtgärd	Mål
Barn på Torpa har sämre betyg än i övriga delar av kommunen	<ul style="list-style-type: none">SSPFSIP-samordnare	<ul style="list-style-type: none">Brottsförebyggande enligt metoden för unga 12–16 år som har ett normbrytande beteendeÖka behörigheten hos eleverna till gymnasieskolan
Flickor och kvinnor från Torpaområdet är underrepresenterade i samhällslivet	<ul style="list-style-type: none">Skapa mer anpassade aktiviteter, verksamhetsplan på barnens kastanj för att alla ska få lika förutsättningar att delta	Öka möjlighet att delta i samhället och att informera om vilka möjligheter som finns att göra för unga på Torpa

Vänerns kommun

	<ul style="list-style-type: none">• Fritidsbanken flyttas till Torpa fritidsgård• KFF riktade insatser så som workshops och teater på Torpaområdet	
Invånarna på Torpa upplevs ha sämre förutsättningar att tillgodogöra sig information än andra invånare	Grunduppdraget från kommunens sida är att informera allt vi gör eller kan göra i olika sammanhang. Olika grupper har skapats som vi från kommun och polisen sida håller uppdaterade med information samt besöker	Skapa förtroende mellan kommun och invånare genom att alltid dela information men också att föra en aktiv dialog
Arbete och sysselsättning: arbetslösheten är högre på Torpa än i andra områden i kommunen	Göra ett urval av AME:s tjänster tillgängliga för arbetslösa som är bosatta i Torpaområdet genom att flytta ut delar av verksamheten till olika mötesplatser på Torpaområdet	Rusta arbetslösa invånare i området med syfte att närma sig arbetsmarknaden och på sikt få ett arbete
Föräldrar på Torpa känner sig mer otrygga i sin föräldraroll än andra	Råd och stödenheten, ASI och familjecentralen Sirius, Språk café riktat till föräldrar och unga	Oron kring orosanmälningarna ska minska, skapa relation till föräldrarna inventera behovet av föräldrastöd
Den offentliga miljön på Torpa upplevs som mer otrygg än i övriga delar av kommunen	Kastanjeparken upprustas för mer tillgänglighet, som exempel: <ul style="list-style-type: none">- Liten fotbollsplan, grillplats, sol- och läsbänkar En mindre scen för dans eller uppträdanden I skogsdungen har det anlagts ett uteklassrum för förskolorna och en skogshinderbana	Hitta aktivitet som kan vara inkluderande och inbjuda till aktivitet och integration

Vänersborgs kommun

	<p>Mer belysning i parken</p> <p>Renoveringar i den yttre miljön från ABVB och kommunen samt skapa en ny detaljplan för Torpagärdet och Sportcentrum</p>	
Tillit till polis (och kommun)	<p>Synlig patrullering, med fördel till fots. Polisen ska vara väl synliga, kontaktskapande och uppfattas som underlättande där vi hjälper boende med deras problematik och arbetar med lokal polisiär lägesbild</p> <p>Tisdagsmöten med på Barnes kastanj till sammans med kommun och ABVB samt bostadsrättsföreningen</p>	Motverka upplevd tystnadskultur och utanförskap och att motverka rekrytering av unga kriminella

2.2 Trygg miljö

Gruppen Trygg Miljö är tänkt att vara en länk mellan kommunen, den offentliga miljön och näringslivet med inriktning på att hantera frågor som kan relateras till otrygghet och brottslighet. Uppdraget ryms inom kommunens BRÅ arbete och återkoppling sker till styrgruppen för BRÅ. Syftet är att pröva behovet av trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete där näringslivet är en tydlig part.

2.3 Övriga brottsförebyggande samt trygghetsskapande åtgärder

Identifierat problem	Åtgärd
Att förhindra och förebygga att ungdomar som är i riskzonen hamnar i kriminalitet, rekryteras till kriminella gäng och/eller inleder missbruk.	SSPF (Skola Socialtjänst Polis Fritid) är ett brotts- och drogförebyggande arbete som utgår från samverkan kring grupper och individer. Arbetet bygger på en fast struktur och dagordning, återkommande möten och

	gemensamma åtagandeplaner. En målbild är att ungdomarna ska ha en fungerande skolgång
Otrygghet på Sanden-området, sommaren 2023	Sanden har varit ett medborgarlöfte 2022. Viss problematik kvarstår när många invånare ska samsas om ytan och där olika intressen kolliderar. Kommunen har fokuserat med fortsatta åtgärder så som ordningsvakter vid vissa tidpunkter samt uppstart av polisens koncept båtsamverkan under 2024. Området behöver utvecklas med fler funktioner och därmed fler människor som kapabla väktare
Behov av trygghet för våra invånare i den offentliga miljön, tex på Torpaområdet eller andra aktivitetsområden.	Kommunvärdar har arbetat i hela kommunen under 2023 med aktiviteter bland annat kring Torpa men även på Sanden-området
Skadegörelse i centrala delar av Vänersborg har förekommit under längre tid men kulminerade under sommaren.	Extra bevakning genom ronderande väktare sattes in under okt-dec. för att fokusera på att förebygga skadegörelse och inbrott på våra lokaler, med fokus på centrala förskolor. En minskning av skadegörelse och inbrott har noterats
Otillåten hantering/användning av fyrverkerier tilltog 2021/2022 med följd av allmänheten upplevd otrygghet i kommunen	NÄRF genomför kontroller på försäljningsställen i kommunen och följer upp med kontroller i syfte att säkerställa att regler följs. Under 2023 har bara ett företag tillstånd att sälja fyrverkerier. Under årsskiftet 2023/2024 upplevdes otillåten hantering/användning av fyrverkerier vara mycket liten
Polisen noterade en stor ökning av bedrägerier som utfördes lokalt och som drabbade äldre invånare i kommunen under 2023	Polis och kommun samverkade genom att informera äldre invånare genom att skapa en informationsfilm samt att delta på möten

3 Trygghetsundersökning 2023

Under 2020 genomfördes en digital trygghetsundersökning i samverkan med polismyndigheten och ett underlag från SOM-institutet (Göteborgs universitet). För 2023 års trygghetsundersökning återanvändes frågeställningarna varvid en jämförelse är möjlig. För 2020 hade kommunen 582 svar vilket kan jämföras med förra årets 1298 svar. Svaren från 2023 är en indikation på att det arbete som gjorts och det fortsatta arbetet med det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ger resultat.

2020 års undersökning

1 Mycket trygg	103 (18%)
2 Ganska trygg	232 (40%)
3 Varken trygg eller otrygg	100 (17%)
4 Ganska otrygg	109 (19%)
5 Mycket otrygg	36 (6%)

2023 års undersökning

1 Mycket trygg	329 (26%)
2 Ganska trygg	491 (38%)
3 Varken trygg eller otrygg	221 (17%)
4 Ganska otrygg	185 (14%)
5 Mycket otrygg	62 (5%)

4 Generella statsbidrag för det brottsförebyggande arbete 2023

Syftet med den nya lagen är att säkerställa att kommunernas arbete är effektivt och kunskapsbaserat. Med anledning av den nya lagen ersätts kommunerna genom en höjning av de generella statsbidragen, med 109 miljoner kronor 2023 och 219 miljoner kronor fr.o.m. 2024. Vänersborgs kommun erhöll medel för 2023 ca. 398.000 kronor och för 2024 ca. 796.000 kronor.

4.1 2023 budgeterade insatser

Nedan budgeterade insatser har beslutats genom styrgrupp lokalt BRÅ.

Identifierat behov	Genomförande
Förebygga brott och otrygghet inom högstadiet med god möjlighet att kommunicera mellan personal	Kommunikationslösning i mobiltelefon stöttar personalen vid såväl mindre som större incidenter och förbättrar till exempel möjligheten att ingripa lokalt vid exempelvis olyckshändelse eller bråk på skolgård. Den kan även användas vid allvarligare incidenter som överfall på

Vänersborgs kommun

	både lärare och personal eller våldsinceder där det finns behov av allmän utrymning eller inrymning
Förebygga händelser och hantera PDV (pågående dödligt våld i skolmiljö)	Föreläsning för all personal inom högstadiet för att öka medvetenheten och skapa förutsättningar att kunna hantera PDV
Extra bevakning av väktare i centrala delarna av Vänersborg	Förebygga och förhindra fortsatt skadegörelse samt inbrott i egna lokaler och verksamheter
Kastanjeparkens utveckling	Skapa förutsättningar att skapa en attraktiv park med mer funktioner
Övervakningsprocessen skolor: Tärnan/Torpa skolan	Stötta det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet på högstadier genom att säkerställa att digital övervaknings process är behovsanpassad till skolmiljön inomhus
Polarna – kamratstödjarna	Skapa förutsättningar för att Polarnas arbete kan stötta Torpa-området så de kan vara ute bland ungdomar och bygga nätverk

5 Kommunikation

Genomförandet av de brottsförebyggande åtgärderna är i grunden ett arbete för att förändra individen och samhället som vi tillsammans vistas i. I samverkan med kommunens kommunikationsavdelning skapas en kommunikationsinsats utifrån valda åtgärder från 2023 som genomförts. Syftet med den externa kommunikationen är att sprida kunskap om och insyn i verksamhet, skapa trovärdighet, förståelse och främja demokratin. Extern kommunikation ska stärka förtroende för det brottsförebyggande arbetet som kommunen och polisen genomfört.